

Strategie wdrożeniowe i strategie produktowe: scenariusze, macierze, ryzyka dla specjalizacji technologicznej w rolnictwie oraz pozostałe przyrodnicze

Zbigniew Krzewiński

Poznań, 17 października 2017 r.

Plan sesji coachingowej

- **Różnorodność ścieżek i scenariuszy wdrożeniowych w praktyce – metodyka i obszary strategiczne dla technologii związanych z przyrodą i rolnictwem**
- **Mapa drogowa (Road Map) oraz kolejne kroki w ramach danego scenariusza – wybór strategicznych celów**
- **Estymacja ryzyka w technologiach przyrodniczych i rolniczych – określenie głównych obszarów i kwantyfikacja**
- **Podział korzyści z komercjalizacji, asysta akceleracyjna i wdrożeniowa – obowiązki Twórców**

Wdrożenie – perspektywa nauki

Komercjalizacja

- Zabezpieczenie monopolu
- Przygotowanie dobra intelektualnego
- Umowa licencyjna, sprzedaży, inwestycyjna (spółki)

Wdrożenie

- Przygotowanie i weryfikacja produkcji/świadczania usługi
- Przygotowanie i weryfikacja prototypu wyrobu gotowego (usługi)

Produkcja (roślinna jak i zwierzęca)

- Oferowanie produktu gotowego (usługi)
- Sprzedaż i budowa efektu skali

Źródło: Opracowanie własne

Ekonomika wdrożenia (perspektywa biznesu)

Wdrożenie = Komercjalizacja?

Czy jesteśmy gotowi zapłacić za know-how?

Korzyści z członkostwa w UE

Zasada jednolitego rynku
(swobodny przepływ
produktów rolnych)

Preferencje UE
(dla produktów
wyprodukowanych
w UE)

Zasada **finansowej
solidarności** (koszty
finansowania ponoszą
wszystkie państwa
członkowskie)

Kilkukrotne zwiększenie eksportu towarów rolno-spożywczych

Ponad 40 proc. unijnego budżetu
przeznaczone jest na zasoby naturalne:
rolnictwo, rozwój obszarów wiejskich,
rybołówstwo i środowisko – Wspólna
Polityka Rolna

Polskie specjalności w UE i tradycja

Dopłaty bezpośrednie

Wzrost dochodów polskich rolników

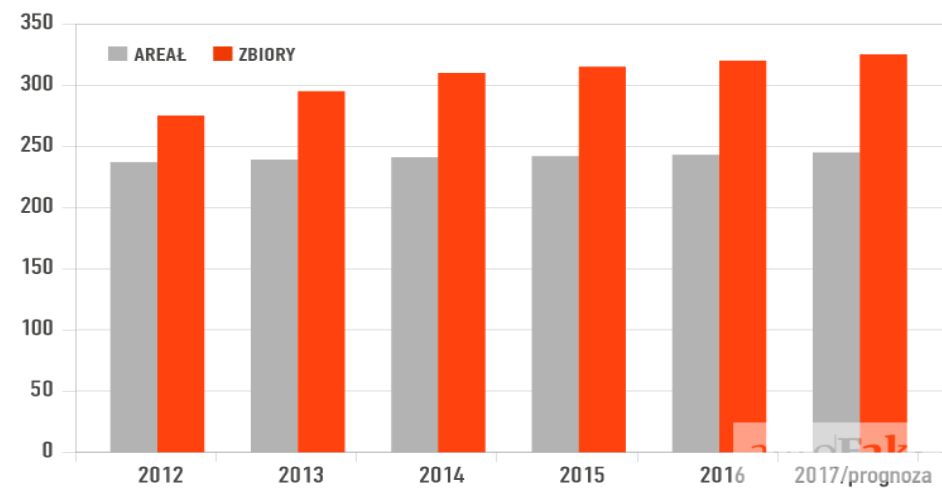
Opracowanie własne na podstawie dokumentów UE

Pieczarki – studium przypadku

Przewaga komparatywna Polski: niższe koszty siły roboczej, wysoka jakość surowca tj. zbiór ręczny, kadra

Podłoże – podstawowy surowiec decydujący o plonowaniu i jakości

AREAL I PRODUKCJA PIECZAREK W POLSCE W LATACH 2012–2017 (PROGNOZA)

Fot: freeimages.com

Jagoda kamczacka

- **W przyszłość mogą zastąpić borówki amerykańskie**
- **Polskie odmiany: Wojtek, Zojka, Rebeka, Ruben, Iga, Tola, Jolanta**
- **Wiciokrzew jadalny, odporny na choroby i zmiany klimatu,**
- **Nie wymaga SOR (Środki Ochrony Roślin) – stosunkowo łatwy w uprawach ekologicznych**
- **Wciąż mało popularny – wysokie ceny owoców w skupach**
- **Możliwość intensyfikacji produkcji – np. poprzez dobór odpowiedniego podłoża**

Źródło: Opracowanie na podstawie www.jagoda-kamczacka.pl

Kaczka (obok gęsiny) – najszlachetniejszy rodzaj mięsa drobiowego

Wysoka zawartość białka, niska tłuszczu,

Bogate źródło fosforu, żelaza, potasu oraz witamin A, B i E,

Specyfika hodowli - światło

Polskie tradycje: pasztet, kaczka z jabłkami, żurawiną, rosół, czernina

Polskie zwyczaje: Krajowe Święto Kaczki – Odolanów (WLKP), „Rwanie kaczora”

Weterynaria – nowe obszary

- **Wprowadzenie nowego leku wymaga badań klinicznych weterynaryjnych, zgodnych z ustawą Prawo Farmaceutyczne i ustawą o ochronie zwierząt oraz przy spełnieniu procedur Dobrej Praktyki Klinicznej Weterynaryjnej określonymi w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 roku**
- **Okres karencji dla zwierząt, których tkanki przeznaczone są do spożycia**
- **Wyroby medyczne dla zwierząt – nie są objęte ustawą o wyrobach medycznych – nie wymagają formalnej zgody, wyjątek: wyroby do diagnostyki in vitro – opinia PIW -PIB**

Źródło: Prawo Farmaceutyczne, Rozporządzenie Ministra Zdrowia z 9.11.2015, dane firmy CoWinners

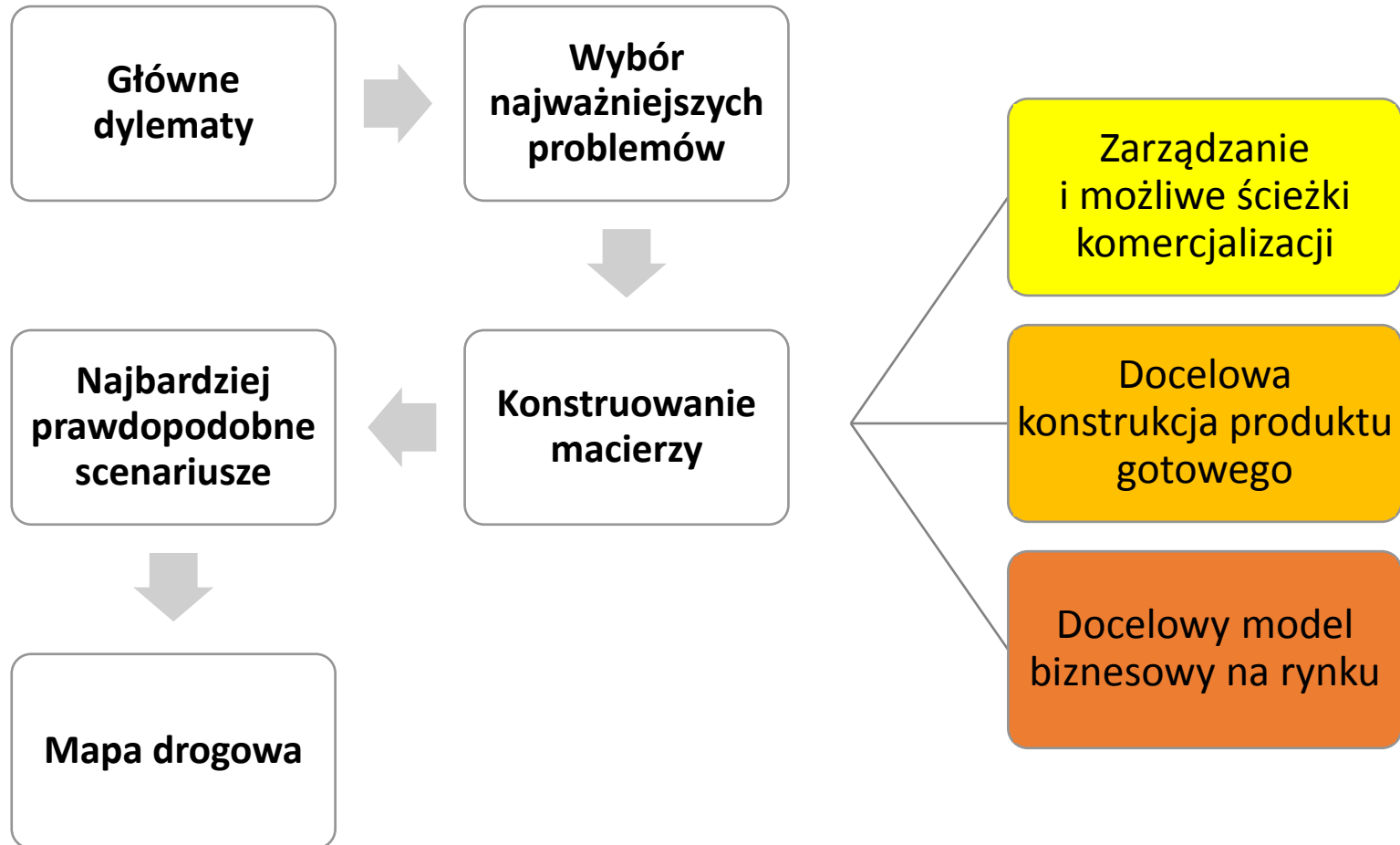
Główne obszary związane z wdrożeniem

Trend rynkowy (związany z planami UE): Gospodarka cyrkularna

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań firmy CoWinners

Proces tworzenia scenariuszy wdrożeniowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań CoWinners

**Główne
dylematy
przykłady**

Licencja

Spinoff

Tradycyjna
hodowla

Nowe
odmiany

Inwestor
branżowy

Inwestor
finansowy

Wkład
finansowy

Wkład
rzeczowy

Bariera
wejścia

Brak bariery
wejścia

Monopol
prawny

Brak
monopolu

**Zarządzanie
i możliwe ścieżki
komercjalizacji**

Komentarz – dylematy dotyczące zarządzania

- **W rolnictwie bardzo trudno jest egzekwować opłaty licencyjne – opłata za korzystanie z dóbr intelektualnych wymaga powiązania z produktem – np. produkcja nawozów czy adiuwantów**
- **Bardzo istotna grupa dylematów dotyczyć będzie miejsca nowego rozwiązania w cyklu produkcyjnym i problemów związanych z jego upowszechnieniem**
- **Pojawia się wiele nisz, w ramach których można rozważyć tworzenie spółki i pozyskanie inwestora**
- **W kontekście powyższego oczywista wydaje się również diagnoza barier (wejścia i rozwoju) oraz posiadanie silnego monopolu prawnego**

**Główne
dylematy
przykłady**

Produkt
samodzielny

Produkt
zintegrowany

Kluczowa rola
know-how

Mechanizm
działania

Urządzenia
diagnostyczne

Urządzenia
produkcyjne

Produkt
nowy

Produkt
odnowiony

Produkt
fizyczny

Usługa

Zweryfikowany
prototyp

Brak weryfikacji

**Docelowa
konstrukcja
produktu gotowego**

Komentarz – dylematy dotyczące produktu

- Czy dany produkt (lub technologia) może występować niezależnie (samodzielnie) czy jest konieczność połączenia jej z innym, dostępnym na rynku rozwiązaniem? Można dostrzec korelację między stopniem zaawansowania rozwiązania a jego samodzielnością
- Istotne jest również określenie roli know-how – jego wartości dodanej i możliwości ochrony (czy może stanowić pewien „mechanizm” postępowania
- Ważne jest określenie roli urzędzeń (diagnostyka-produkcja)
- Kluczową kwestią jest odpowiedź na pytanie o zakres usługi/produktu – powiązanie z modelem biznesowym, podobnie jak dylemat produkt-usługa
- Im bardziej skomplikowany prototyp tym ważniejsza kwestia jego praktycznej weryfikacji

**Główne
dylematy
przykłady**

Usługa

Recepta

Standardowe
prace

Niestandardowe
prace

Część
bezpłatna

Brak części
bezpłatnej

Ko-kreacja
produktu

Brak ko-
kreacji

Success fee
w dystrybucji

Pośrednie
programy
motywacyjne

Dedykowane

Uniwersalne

**Docelowy model
biznesowy na rynku**

Komentarz do modelu biznesowego

- Usługa może być podobna do usługi doradczej – zdefiniowanie problemu (klasy problemów) i zaproponowanie rozwiązania, można też wyobrazić sobie sprzedaż samego sposobu (recepty) rozwiązania
- Część prac – np. niezbędnych badań czy diagnostyki może wymagać przyjęcia określonego standardu lub wypracowania dobrej praktyki
- Model *freemium*, uwzględnienie oczekiwań (współtworzenie), projekt dedykowany a uniwersalny

Uzupełnienie modelu biznesowego

Ścieżka klienta

**Percepcja
nowych
usług
Wpływ
na rzeczywiste
postrzeganie usługi**

**Proces świadczenia usługi
Ścieżka klienta – rola
usługi w tej grupie
technologii może być
znacząca**

**Wrażenia po
wykonaniu usługi
*Feedback***

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: <http://thisisservicedesignthinking.com/>

Wybór głównych dylematów - problemów

- Istotą w budowaniu strategii jest wybór głównych (najlepiej par) dylematów
- Wybór oparty jest o wieloźródłowe badania jakościowe
- Operacyjnie to może być ranking lub nadanie subiektywnych wag przez osoby badane
- Część ze wskazanych dylematów stanowić będą uzasadnione hipotezy
- Wybrane pary we wszystkich trzech obszarach stanowić będą bazę do tworzenia scenariuszy

- **Wypisanie wszystkich możliwych problemów, które tworzą alternatywne możliwości wyboru**
- **Podział wypisanych problemów na określone obszary związane z zarządzaniem, produktem oraz modelem biznesowym**
- **Próba rankingu lub nadania wag poszczególnym problemom**

**Główne
problemy
przykłady**

Licencja

Spinoff

Tradycyjna
hodowla

Nowe
odmiany

Produkt
samodzielny

Produkt
zintegrowany

Kluczowa rola
know-how

Mechanizm
działania

Usługa)

Recepta

Standardowe
prace

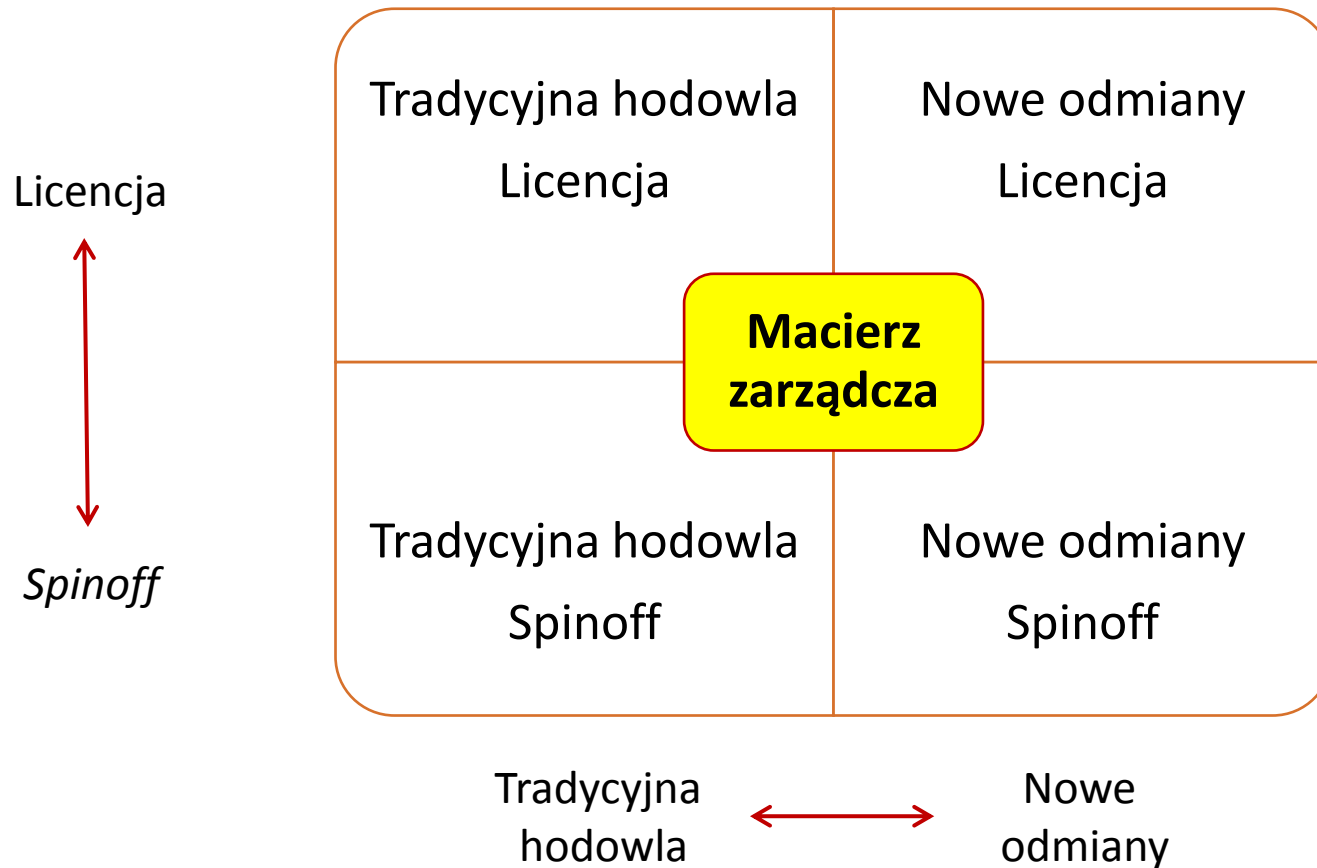
Niestandardowe
prace

**Zarządzanie
i możliwe ścieżki
komercjalizacji**

**Docelowa
konstrukcja
produktu gotowego**

**Docelowy model
biznesowy na rynku**

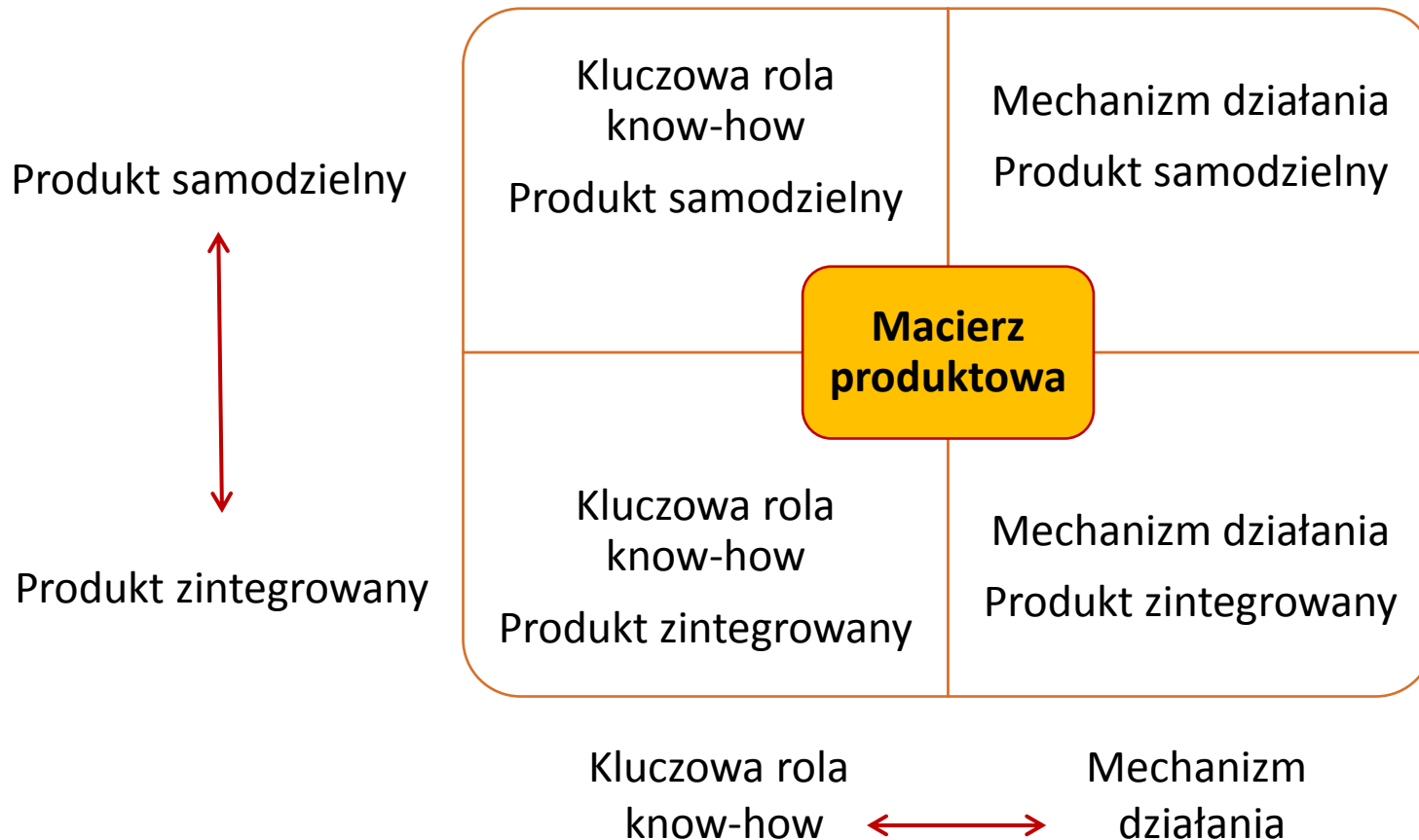
Konstrukcja macierzy- zarządzanie

Konwergencja ścieżek komercjalizacji

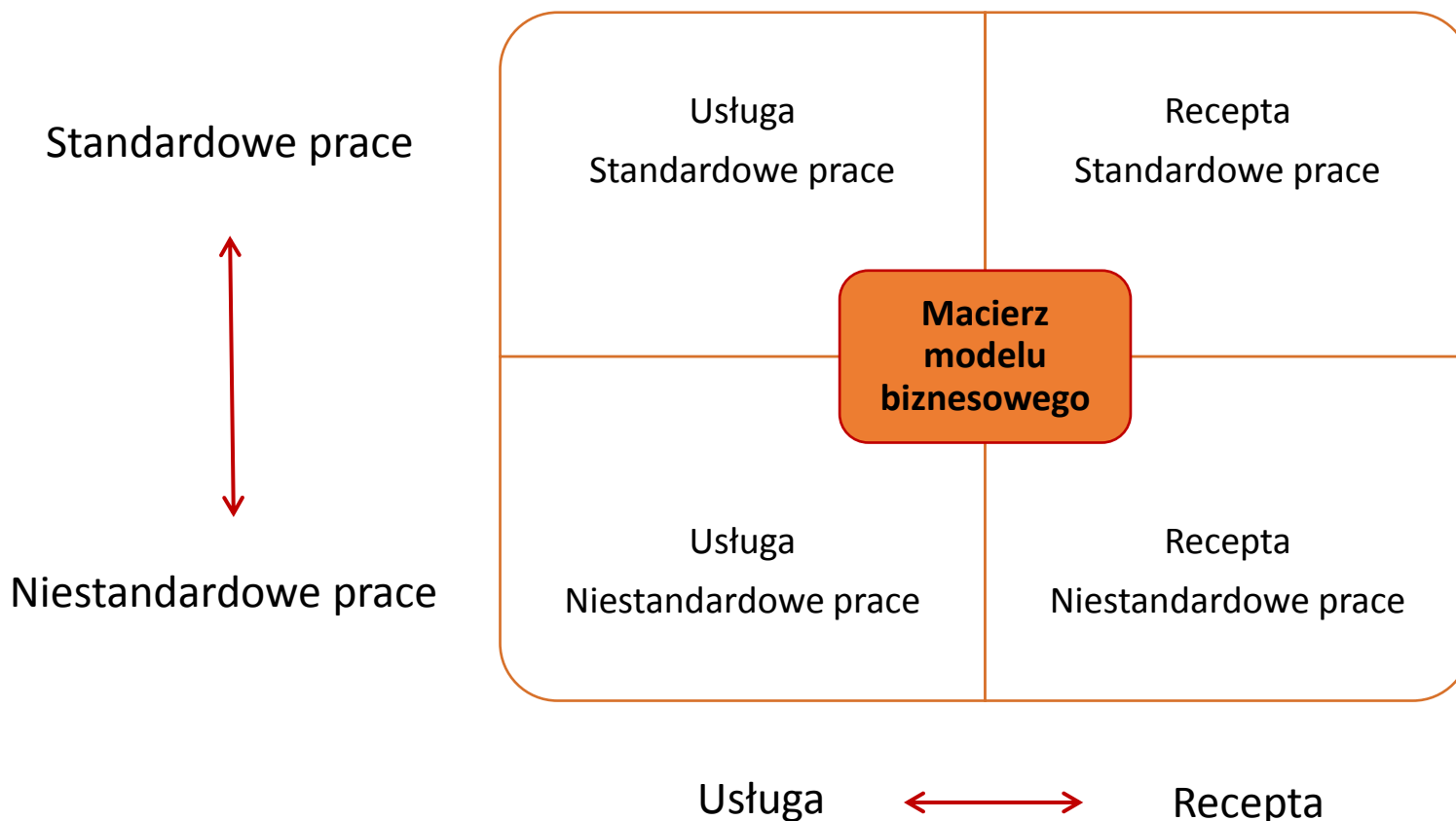
- **Powiązanie komercjalizacji bezpośredniej i pośredniej w praktyce**
- **Umowy opcyjne towarzyszące tworzeniu spółki – warranty dla spółki akcyjnej (papier wartościowy) lub zobowiązanie umowne dla spółki z ograniczoną odpowiedzialnością**
- **Przy zaawansowanych rozwiązaniach - umowy wielostronne: Twórcy, uczelnia (CTT), inwestorzy oraz (jeżeli jest) spółka celowa**
- **Współpraca przy badaniach zleconych i dysertacjach przemysłowych (doktoraty wdrożeniowe)**

Konstrukcja macierzy- produkt gotowy

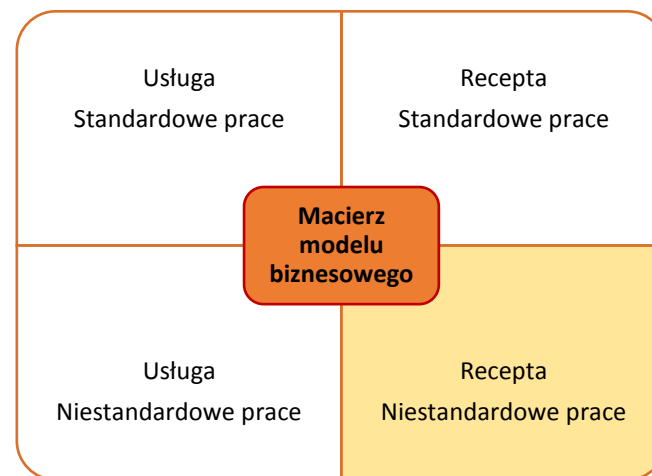
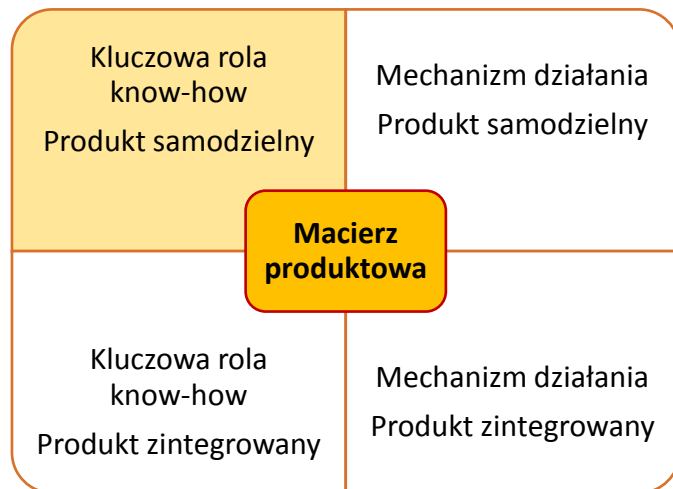
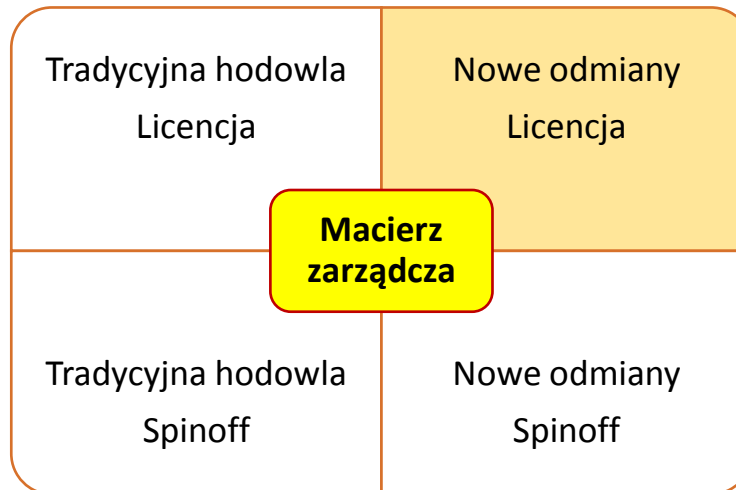

Konstrukcja macierzy - model biznesowy

Najbardziej prawdopodobne scenariusze

- **Wybór głównych, powiązanych par dylematów określających dany obszar**
- **Przygotowanie macierzy dla każdego obszaru**
- **Wyznaczenie oczekiwanego (oczekiwanych) scenariuszy wdrożeniowych**

Wybór drogi – ROAD MAP

Analiza wybranych scenariuszy

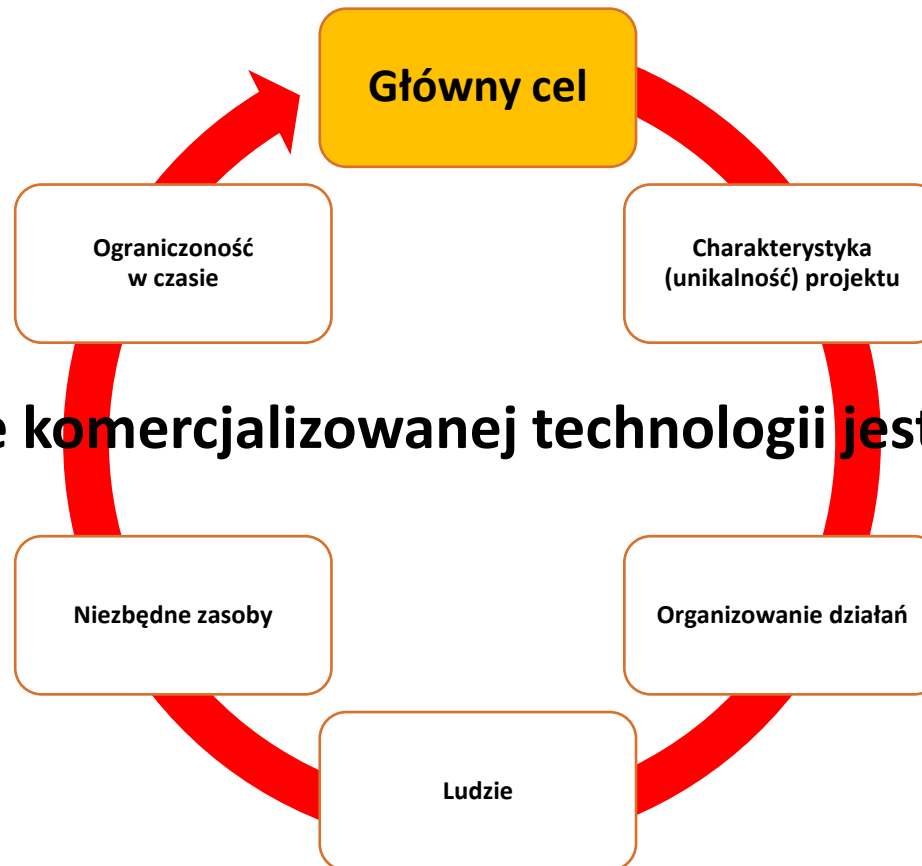
Nowe odmiany
Licencja

Kluczowa rola know-
how
Produkt samodzielny

Recepta
Niestandardowe prace

...w oparciu o zdefiniowane cele

Główny cel i zasoby

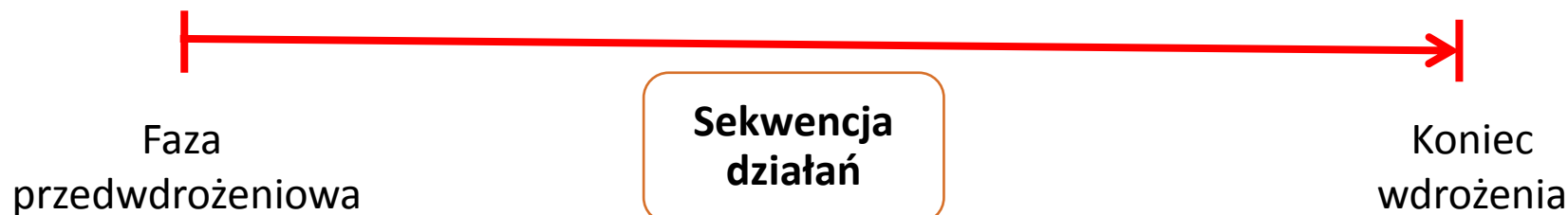
Każde wdrożenie komercjalizowanej technologii jest niewpowtarzalne

Harmonogram wdrożenia

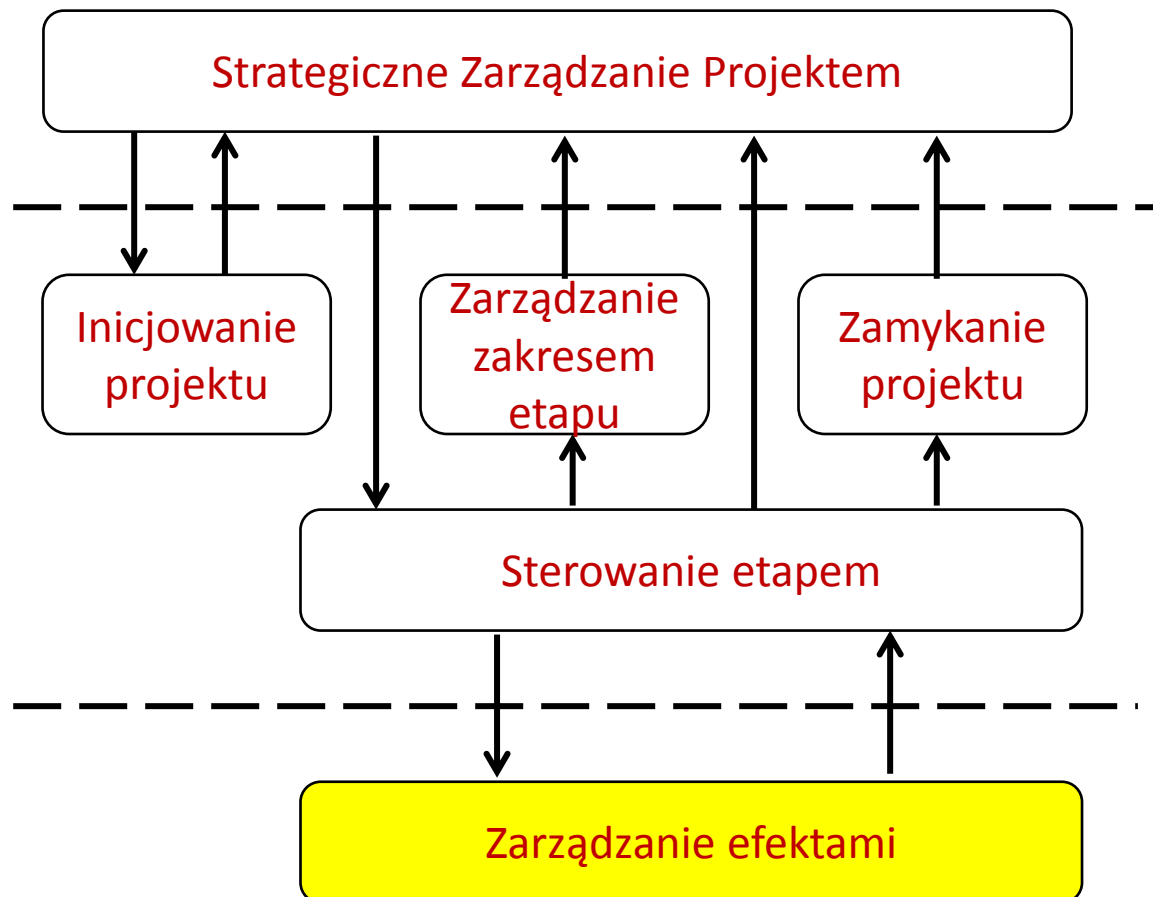
Kolejne etapy (kamienie milowe)

S – specific
M – measurable
A – achievable
R – realistic
T – time bound

Główny cel

Harmonogramy wdrożeniowe w praktyce

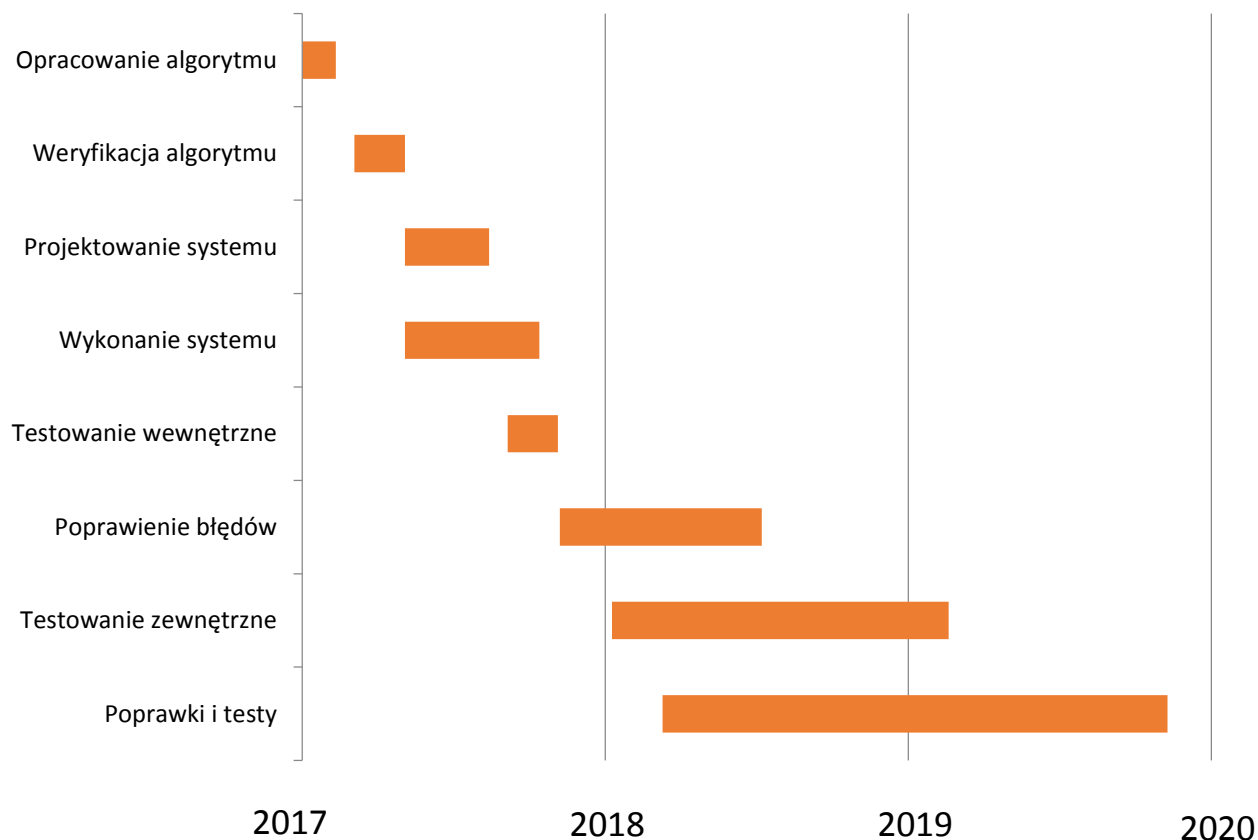
Źródło: Opracowanie własne na podstawie metodyki PRINCE2 (Projects in a Controlled Environment 2)

Harmonogramy wdrożeniowe - historia

- Harmonogram – wykres planowanego przebiegu czynności w ciągu określonego czasu
- Karol Adamiecki (1866-1933) – duży wkład w naukę organizacji i zarządzania – jako pierwszy opracował metodę chronometrażu (normatywu czasu na dane zadanie)
- Istota jego dorobku dotyczyła strat czasu w wyniku braku uzgodnienia poszczególnych etapów produkcji
- Adamiecki sformułował główne zadania organizatorskie, dotyczące harmonijnego doboru poszczególnych elementów procesu wytwórczego oraz zharmonizowania w czasie wszystkich elementów systemu
- Henry Gantt (1861-1919) na przełomie wieków opracował system zadań i premii znany jako diagram Gantta

Schemat (diagram) Gantta

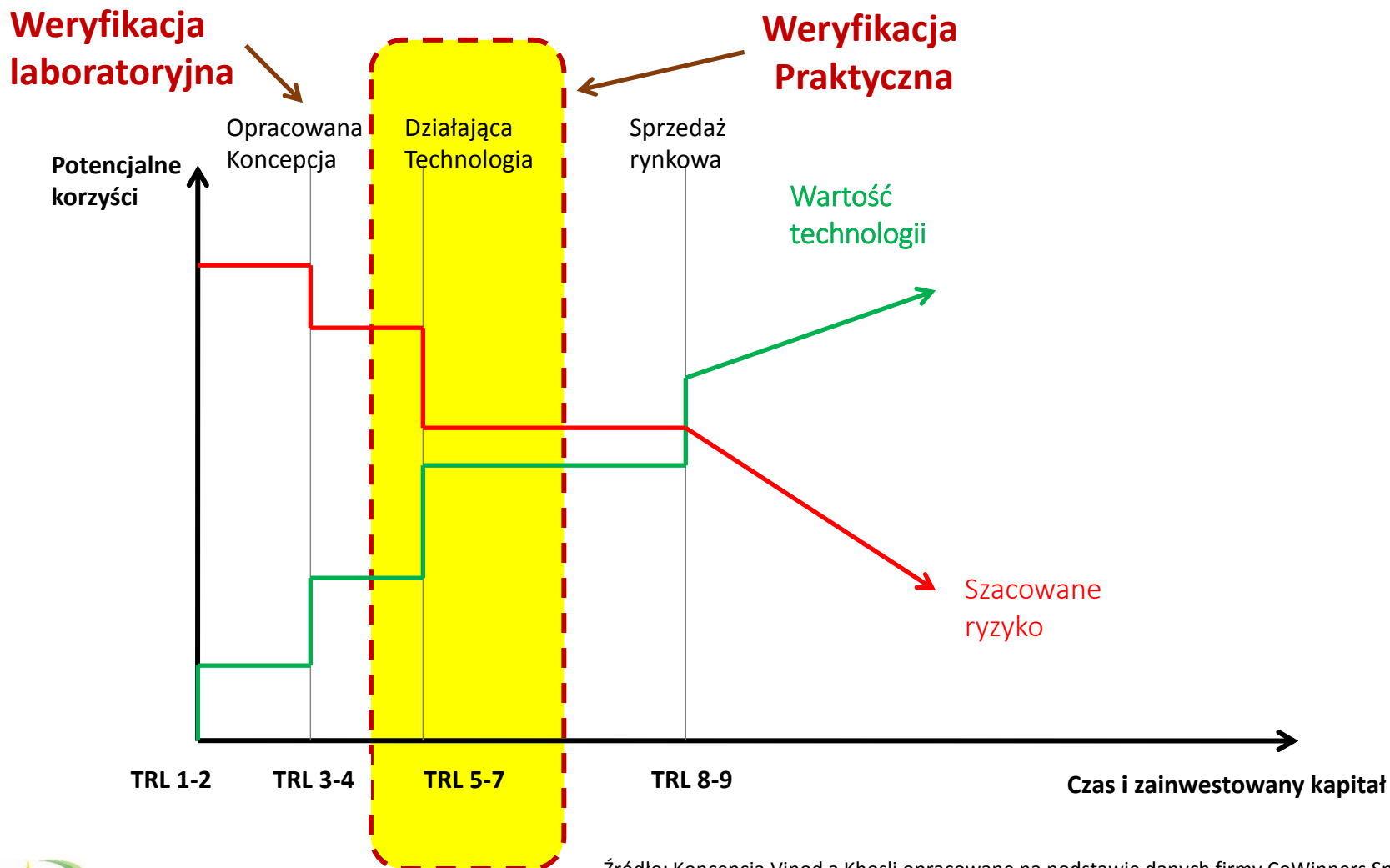
Algorytm (recepta) jest oparty na know-how i wymaga każdorazowej weryfikacji w odniesieniu do warunków

- **Opracowanie głównych zadań i niezbędnych zasobów do ich wykonania**
- **Określenie chronometrażu każdego zadania**
- **Przygotowanie diagramu Gantta**

Zarządzanie ryzykiem we wdrożeniach

- **Identyfikacja wszystkich możliwych ryzyk (analizy jakościowe)**
- **Grupowanie ryzyk (np. ryzyka techniczne, ryzyka związane z zarządzaniem, ryzyka zewnętrzne)**
- **Lista prawdopodobieństw (bardzo wysokie, wysokie, średnie, niskie) i skutków ryzyka: dodatkowy koszt, strata zasobów, zamknięcie projektu**
- **Stabilność przebiegu wdrożenia i ewentualne odchylenia od planu**
- **Monitoring wdrożenia pod kątem ryzyka**

Optymalizacja ryzyka

Źródło: Koncepcja Vinod a Khosli opracowane na podstawie danych firmy CoWinners Sp. z o.o.

Wartość technologii i elastyczność wycen

- Dobro intelektualne ma zawsze **wartość kontekstową**
- Jeżeli jesteśmy w stanie określić pełen kontekst czyli np. scenariusz lub scenariusze wdrożeniowy/e wówczas można zasymulować potencjalne przepływy finansowe (metoda dochodowa) wspomagane tzw. benchmarkami rynkowymi (metoda porównawcza lub rynkowa) oraz/lub symulacjami kosztów wytwarzania w ramach danego scenariusza
- Wycena powinna adresować ścieżkę komercjalizacji (scenariusz) i podawać zakres możliwej tolerancji wynikający np. ze przebiegu negocjacji.

Kluczowa część prac z punktu widzenia ryzyka

Jakie prace rozwojowe należy wykonać?

Level1	Podstawowe zasady zostały zaobserwowane i odnotowane
Level2	Sformułowano koncepcję technologii i/lub jej zastosowanie
Level3	Analizyczne i eksperymentalne sprawdzenie krytycznych elementów koncepcji lub/i dokładna charakterystyka sposobu ich sprawdzenia
Level4	Walidacja części lub/i makiety w środowisku laboratoryjnym
Level5	Walidacja części lub/i makiety w warunkach zbliżonych do rzeczywistych
Level6	Demonstracja systemu, modelu podsystemu lub prototypu w warunkach zbliżonych do rzeczywistych (na ziemi lub w przestrzeni)
Level7	Demonstracja prototypu systemu w warunkach operacyjnych
Level8	Rzeczywisty system ukończony i (lot) zakwalifikowany do testów naziemnych i w przestrzeni
Level9	Rzeczywisty system (lot) potwierdzony poprzez udane działania w ramach misji

Źródło: Opracowane na podstawie danych firmy CoWinners Sp. z o.o.

TLR 5 w tech. rolniczych i przyrodniczych- przykłady

- Sprawdzenie działania instalacji w warunkach zbliżonych do rzeczywistych – *proof of concept*, np. próby polowe i współpraca z plantatorami
- Uwzględnienie warunków prowadzenia hodowli i modelu biznesowego
- Wypracowane know-how i ewentualny monopol (po weryfikacji doświadczalnej)
- Rola analiz substratu
- Wnioski z prób praktycznych

TRL 6 w tech. rolniczych i przyrodniczych - przykłady

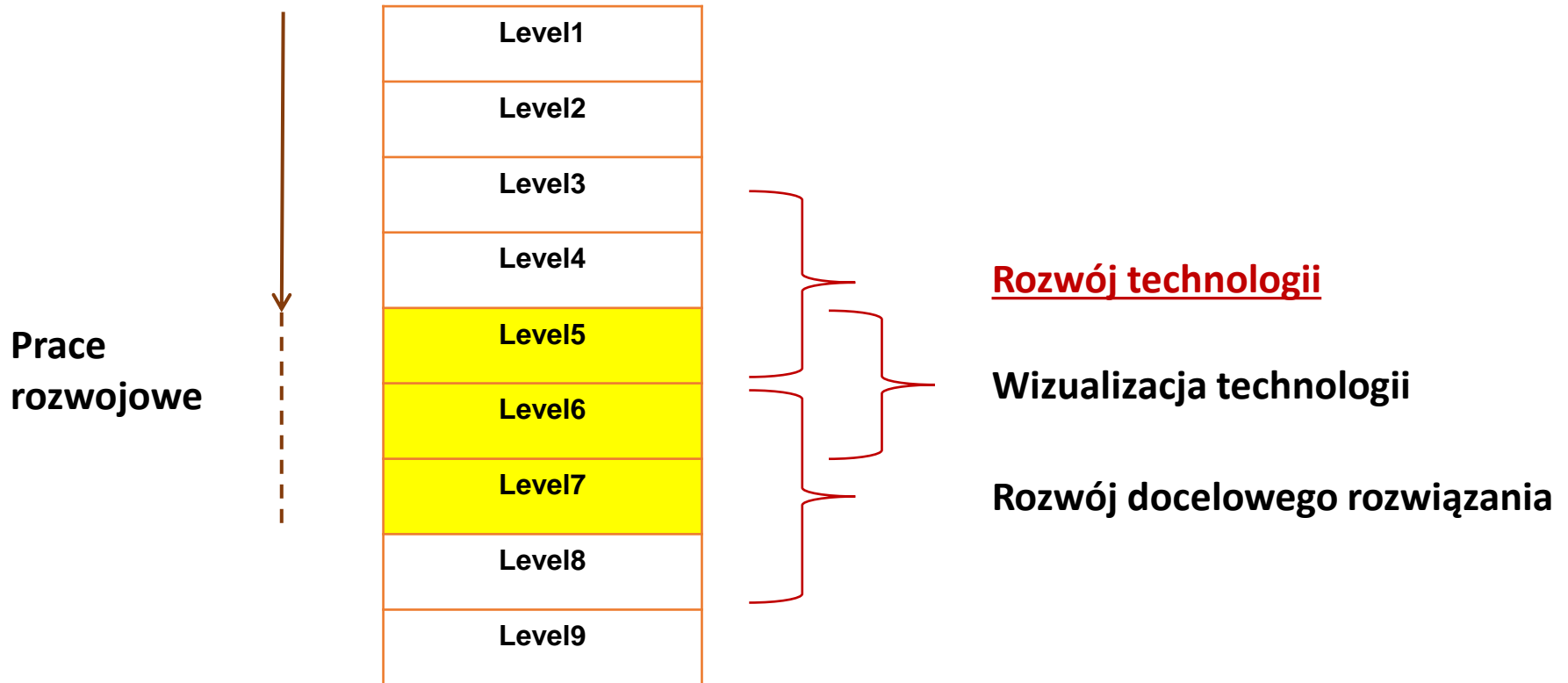
- **Wdrożenie wniosków z weryfikacji praktycznej**
- **Przygotowanie w wersji demonstracyjnej – możliwe różne warianty rozwiązań**
- **Praktyczna weryfikacja różnorodnych scenariuszy (wariantów)**
- **Zebranie informacji zwrotnych**

TRL 7 w tech. rolniczych i przyrodniczych - przykłady

- **Wykorzystanie wniosków ze wszystkich scenariuszy weryfikacyjnych**
- **Przygotowanie pełnej wersji prototypu**
- **Jeżeli nie było to w planach - ewentualna próba określenia możliwości świadczenia usług**
- **Opracowanie produktu gotowego wraz z odpowiednimi scenariuszami jego użycia**

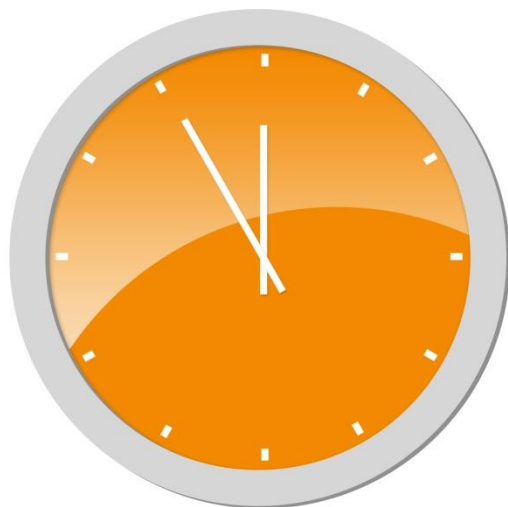
Weryfikacja prototypu i powrót do laboratorium

Źródło: Opracowanie firmy CoWinners Sp. z o.o. na podstawie NASA, ESA, EC.

Projekty interdyscyplinarne - przykład

**Aplikacja
do zarządzania
produkcją
TRL: 3-4**

**Proces
produkcji
TRL: 6-7**

**Analiza
substratów
TRL: 4-5**

Rozwój docelowego rozwiązania

- **Przygotowanie zakresu i ogólnego harmonogramu prac wdrożeniowych**
- **Jeżeli to możliwe to warto również pokusić się o kosztorys niezbędnych prac rozwojowych**
- **Tak przygotowany materiał w formie skróconej (por. teaser inwestycyjny) powinien uwiarygodnić wdrażane rozwiązanie**
- **Istota: kompleksowe ujęcie wszystkich niezbędnych czynników**

Asysta technologiczna i wdrożeniowa

- **Sama komercjalizacja może często stanowić wstęp do kolejnych projektów, zleceń itp.**
- **Komercjalizacji towarzyszy know-how, które co do zasady również powinno być określone w umowie**
- **Umowa może zawierać również opcję dotyczącą dodatkowych usług tj. asysta wdrożeniowa, zwłaszcza jeżeli związane są z dodatkowymi badaniami lub pracami rozwojowymi (zwana również opieką autorską)**

Podział korzyści

- **Przy samej sprzedaży (lub licencjonowaniu) dobra intelektualnego wraz z towarzyszącym know-how**
- **Wysokość środków z komercjalizacji, jest ustalana na podstawie umów o przeniesienie lub udostępnienie wyników badań zawartych z podmiotami zewnętrznymi oraz Regulaminu zarządzania własnością intelektualną**
- **Środki z komercjalizacji (proporcjonalnie do jego udziału w wyniku) będą przekazywane na rachunek bankowy pracownika po uwzględnieniu kosztów bezpośrednio związanych z komercjalizacją.**
- **Pracownik wchodzący w skład zespołu badawczego ma prawo dochodzić od Uczelni przysługującej mu części udziału w środkach z komercjalizacji (na podstawie umowy lub stosunku pracy i Regulaminu)**

Źródło: Materiały ClITT UP

TANDEM podziału korzyści - SpinOff

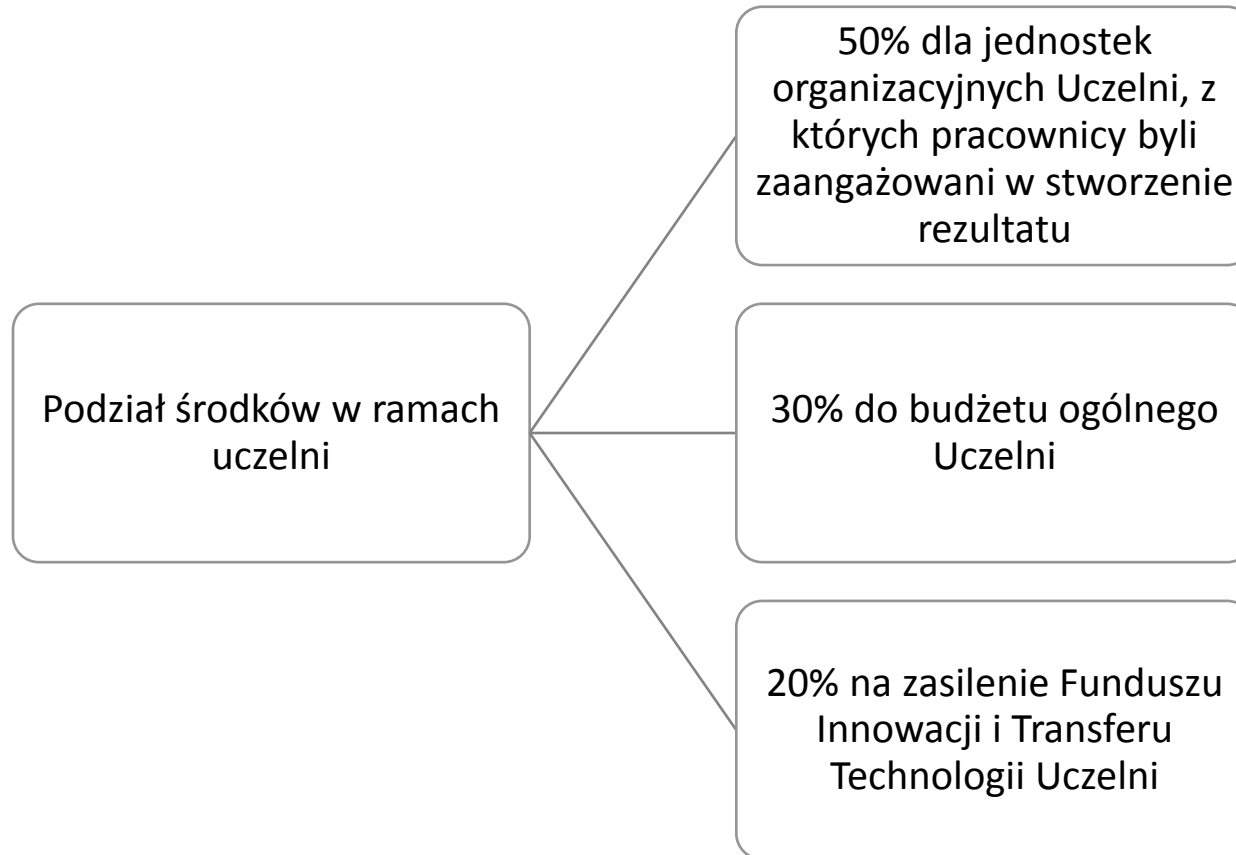
UCZELNIA

TWÓRCA

STOSUNEK
PRACY,
UWŁASZCZENIE
-25% KOSZTÓW

Wypłata 25%
środków z
komercjalizacji

Podział środków w ramach uczelni

Źródło: Materiały CiITT UP

Niezbędne warunki do wdrożeń

- **Przygotowanie dylematów, macierzy i scenariuszy wdrożeniowych dla technologii rolniczych – np. nowego podłoża dla danej uprawy**
- **Określenie mapy drogowej dla wybranych scenariuszy**
- **Wyznaczenie głównych ryzyk i metod zarządzania oraz zakresu dalszych prac np. wg modelu TRL**
- **Określenie niezbędnego know-how do komercjalizacji oraz zakresu dodatkowej asysty wdrożeniowej (opieki autorskiej)**

Dziękuję za uwagę!

Centrum Innowacji i Transferu Technologii Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu

ul. Wojska Polskiego 52 ,60-627 Poznań

tel. (0) 61 846 62 65

tel. +48 571-445-754

email: inncom@up.poznan.pl

www: ciitt.up.poznan.pl

